

**Model de preguntes relatives a les competències específiques d'educació literària del
Decret 171/2022. Les preguntes són de caràcter orientatiu
[Bloc 2 de l'apartat corresponent a l'«Estudi del fet literari»]**

a) Redacció (50 paraules)

1. Citeu un tòpic literari i expliqueu-lo.
2. Expliqueu en què consisteix el narrador omniscient.
3. Expliqueu una d'aquestes expressions que provenen de la mitologia grecolatina: «ser la poma de la discòrdia», «obrir-se la capsa de Pandora», «el taló d'Aquil·les (d'algú)», «cant de sirena», «ser una odissea», etc.
4. Comenteu les semblances i diferències entre un conte i una novel·la.
5. Expliqueu què és una figura retòrica semàntica i citeu-ne un exemple.
6. Expliqueu per què una obra literària és considerada un clàssic. Completeu la vostra resposta amb exemples de la literatura catalana que hàgiu llegit.
7. Expliqueu què vol dir que la literatura és “una arma social”.
8. Comenteu la diferència entre una escena i un acte en una obra teatral.
9. Expliqueu la diferència entre la rima femenina i la rima masculina i poseu-ne un exemple.
10. Quina autora modernista va publicar les seves obres sota un pseudònim masculí? Digueu-ne el nom, el pseudònim i esmenteu-ne alguna obra.
11. Expliqueu, a partir de l'exemple d'una heroïna de la literatura catalana, com els rols femenins tradicionals influeixen en la vida d'aquest personatge.
12. Expliqueu quin sentit atribuiu al terme “novel·la psicològica” i exemplifiqueu-lo a partir de la vostra experiència lectora de la literatura catalana.
13. Expliqueu el tòpic de "la donna angelicata" emprat en literatura.
14. Expliqueu les característiques del moviment literari del Modernisme.

15. Quina diferència hi ha entre un vers blanc i un vers lliure?
16. Quina diferència hi ha entre acte, quadre i escena teatrals?
17. Expliqueu el tòpic literari "Ubi sunt".
18. Expliqueu la diferència entre la hipèrbole i l'hipèrbaton.
19. Expliqueu l'estructura del sonet (italià).
20. Expliqueu una diferència entre un acte, un quadre i una escena teatral.
21. Expliqueu la diferència entre el drama, la tragèdia i la comèdia.
22. Expliqueu una semblança i una diferència entre el cal·ligrama i un poema visual.
23. Expliqueu la diferència entre un personatge pla i un personatge rodó.
24. Esmenteu quins són els elements formals de la narrativa.
25. Esmenteu i expliqueu un tret de tres subgèneres teatrals.
26. Esmenteu i expliqueu quatre tipus de subgèneres narratius.
27. Esmenteu el nom de cinc tipus de versos segons el metre i descriviu-los.
28. Esmenteu el nom de cinc tipus d'estrofes i expliqueu-les.
29. Expliqueu què vol dir que un vers té rima assonant i que un vers té rima consonant.
30. Expliqueu quina diferència hi ha entre la rima consonant i la rima assonant.
31. Expliqueu la diferència que hi ha entre el narrador omniscient i el narrador intern.
32. Expliqueu què són els hemistiquis i la cesura.
33. Expliqueu en què consisteixen l'al·literació, la metonímia i la personificació.
34. Expliqueu en què consisteix el polisíndeton, la hipèrbole i l'anàfora.
35. Digueu quin tòpic hi ha els següents versos i argumenteu la vostra resposta:
*Deixa't besar i si et quedava enyor
besa de nou, que la vida és comptada.*
Joan Salvat-Papasseit
36. Digueu quin tòpic hi ha als següents versos i argumenteu la vostra resposta:

*Senzillament se'n va la vida, i arriba
com un cabdell que el vent desfila, i fina.
Som actors a voltes,
espectadors a voltes,
senzillament i com si res, la vida ens dona i pren paper.
Lluís Llach*

37. Escriviu la figura retòrica de la part del vers subratllat i justifiqueu la resposta:
No sents, cor meu, quin plorar i quin riure?

38. Escriviu la figura retòrica de la part del vers subratllat i justifiqueu la resposta:
*Trobaràs un indret verd i profund,
com mai cap més n'hagis trobat al món.*

39. Escriviu la figura retòrica de la part del vers subratllat i justifiqueu la resposta:
Els fills daurats de la tarda.

40. Quina figura retòrica destacaríeu d'aquests versos de *Lo pi de Formentor*?
Expliqueu-ho.
*Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
Revincla per les roques sa poderosa rel,[...]*

41. Expliqueu la diferència entre rima creuada i rima encadenada.

42. *La plaça del Diamant* és obra d'una de les escriptores més internacionals de la literatura catalana. Digueu qui és i expliqueu breument l'argument de la novel·la.

43. El vers "M'exalta el nou i m'enamora el vell" tanca un sonet de J.V. Foix. Expliqueu a quin moviment artístic i literari fa referència la primera part del vers i a què es refereix quan diu "m'enamora el vell".

44. Quina poetessa és l'autora de la *Divisa*? Expliqueu-ne el significat.
*"A l'atzar agraeixo tres dons: haver nascut dona,
de classe baixa i nació oprimida.
I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel."*

45. Expliqueu la diferència entre autor, narrador i personatge en una obra narrativa.

46. Quina funció té l'espai dins una narració? Il·lustreu-ho amb un exemple d'una lectura vostra.

47. Què entenem per versemblança literària? Poseu-ne un exemple d'una obra coneguda.

48. Què és l'hipèrbaton i amb quina finalitat s'utilitza en la poesia?

b) Veritable / Fals

- 1 Un vers de quatre síl·labes s'anomena tetrasíl·lab.
2. Una faula és una narració protagonitzada per éssers humans.
3. Un mite és una història protagonitzada per déus.
4. El mim és una representació muda.
5. El temps lineal en una novel·la segueix l'ordre cronològic dels fets.
6. El monòleg és un diàleg entre dos personatges en una obra teatral.
7. El drama té components de la comèdia i de la tragèdia.
8. El cal·ligrama és un poema que uneix forma i contingut.
9. El tòpic literari «locus amoenus» vol dir «lloc amè».
10. Els termes “hipèrbole” i “hipèrbaton” es refereixen a recursos retòrics.
11. Els textos lírics solen expressar emocions, sentiments i pensaments de manera objectiva.
12. Un narrador en primera persona sovint ofereix una perspectiva subjectiva i personal de la història.
13. Un assaig és un gènere literari que es caracteritza per ser sempre una obra de ficció.
14. L'autobiografia és un gènere literari que es basa en fets i esdeveniments històrics reals.
15. Un monòleg és un text interpretat per un sol actor amb una finalitat còmica.
16. El Noucentisme és posterior a les Avantguardes.
17. *Carpe diem* és un gènere literari.
18. El narrador omniscient és un narrador intern, normalment un personatge secundari.

19. L'*amor post mortem* és un tòpic que significa 'amor més enllà de la mort'.
20. Els ideals de classicisme, mediterranisme i civilitat són propis del Noucentisme.
21. El realisme màgic és propi de Josep Carner.
22. Un alexandrí és un vers d'art major.
23. *Els fruits saborosos* és una obra de Josep Carner.
24. La polisíndeton és una figura retòrica fonètica.
25. L'onomatopeia és una figura retòrica sintàctica.
26. L'al·literació és una figura retòrica semàntica.
27. La metàfora és una figura retòrica fonètica.
28. L'hipèrbaton és una figura retòrica sintàctica.
29. La *descriptio puellae* és un tòpic que consisteix a lloar la vida del camp enfront de la ciutat.
30. L'*aurea mediocritas* és un tòpic que significa un cant a la moderació, al punt mitjà de dos extrems.
31. El tòpic del *carpe diem* és conseqüència del tòpic *tempus fugit*.
32. El tòpic *contemptus mundi* es refereix que el món i els béns terrenals han de ser menyspreats perquè entretenen l'ésser humà en el seu camí de perfeccionament de l'ànima
33. En moltes poesies metafísiques s'utilitza el tòpic d'*homo viator*, el qual inclou la vida com un viatge d'aprenentatge, autoconeixement o saviesa des del naixement fins a la mort.
34. El tòpic del *locus amoenus*, normalment, invita els personatges a un sentiment d'angoixa i turment.
35. El tòpic *memento mori* ens invita a la sensació d'alegria i goig.
36. El tòpic *omnia mors aequat* ens invita al tema de la justícia social.
37. El tòpic *quotidie morimur* ens indica que la nostra existència és un camí cap a la mort.
38. El tòpic *somnium imago mortis* es refereix a la imatge del cos d'una persona quan dorm, en actitud de repòs: la mateixa que quan una persona mor.

39. El tòpic *theatrum mundi* explica que la societat, el món, l'existència es configuren com un teatre o joc.
40. El tòpic *vanitas vanitatum* fa referència al fet que l'home només es mou per vanitat i no s'adona que no pot fer res davant de l'enigma de la vida i de la mort.
41. Al tòpic *venatus amoris*, la relació amorosa és presentada com una cacera del ser estimat.
42. El tòpic *vita flumens* fa referència al fet d'entendre la vida com un riu que desemboca a la mar, que és la mort. (
43. El tòpic *vita somnium* fa referència al caràcter oníric de la vida, entesa com una ficció estranya.
44. Pere Calders és un dels principals narradors realistes de la literatura catalana.
45. Tots els versos dodecasíl·labs són alexandrins.
46. Tots els versos alexandrins són dodecasíl·labs.
47. En la rima assonant, a partir de la darrera vocal tònica, només coincideixen els sons vocàlics dels versos
48. En la rima consonant, únicament coincideixen els sons consonàntics.
49. Entre els moviments literaris avantguardistes destaquen el surrealisme, el noucentisme i el futurisme.
50. El noucentisme es caracteritza per l'alta producció de novel·la psicològica.
51. Josep Carner, autor de *Els fruits saborosos*, és considerat el principal representant del modernisme.
52. La literatura de Josep Pla neix de l'observació de la realitat i de la pròpia experiència.
53. Santiago Rusiñol, autor de *L'auca del senyor Esteve*, és el màxim representant del noucentisme.
54. Joan Salvat Papasseit és un destacat poeta de les avantguardes.
55. Josep Maria de Sagarra és l'autor de *Vida privada* i *La corona d'espines*.
56. Pere Quart és el pseudònim de Joan Oliver com a poeta.
57. El Modernisme va sorgir amb la voluntat de crear un art més espiritual i simbòlic.

58. Joan Maragall és una figura central del Noucentisme per la seva defensa de la raó i de l'ordre clàssic.

59. El noucentisme, impulsat per Eugeni d'Ors, promovia una cultura catalana més moderna i amb una visió europea.

60. Josep Carner és considerat el "príncep dels poetes" per la seva obra dins el marc del Noucentisme.

61. En la postguerra, molts autors catalans van escriure des de l'exili, com Pere Calders o Mercè Rodoreda.

62. El realisme social dels anys 50 volia reflectir la realitat de les classes populars i criticar la repressió del règim franquista.

63. A partir dels anys 70, la literatura catalana es diversifica amb noves veus poètiques, narratives i femenines, com Maria-Mercè Marçal.